

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 180/2019

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. júla 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti REALITY-OBCHODNÁ, a. s., Nová ulica 1588, Stupava, IČO 36 347 493, a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. AŽALTOVIČ & PARTNERS s. r. o., Pred poľom 1652, Trenčín, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Dušan Ažaltovič, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 15 Cob 106/2018-3065 z 28. septembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti REALITY-OBCHODNÁ, a. s., a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti REALITY-OBCHODNÁ, a. s., Nová ulica 1588, Stupava, IČO 36 347 493 (ďalej len „sťažovateľka

v 1. rade“), a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“, spolu len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane a ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 Cob 106/2018-3065 z 28. septembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 27 Cb 158/2007 o určenie neplatnosti zmluvy o predaji podniku, určenie neplatnosti kúpnych zmlúv, určenie vlastníckeho práva, určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva, určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, určenie povinnosti vypratať nehnuteľnosti medzi žalobcom [REDACTED], [REDACTED], správca úpadcu: [REDACTED] „v konkurze“, [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len ako „správca“), proti žalovaným v 1. až 6. rade, pričom sťažovateľka v 1. rade vystupuje v procesnom postavení žalovanej v 1. rade a sťažovateľ v 2. rade vystupuje v procesnom postavení žalovaného vo 4. rade, za účasti osôb, ktorým sa navrhuje uložiť povinnosť neodkladným opatrením, sa domáhal správca svojím podaním z 19. apríla 2018 nariadiť neodkladné opatrenie, ktorému okresný súd v celom rozsahu vyhovel.

3. Okresný súd uznesením č. k. 27 Cb 157/2007-2781 z 29. mája 2018 (ďalej len „uznesenie súdu prvej inštancie“) v stručnosti rozhodol (i) o uložení povinnosti tretím subjektom – podnájomcom, ktorí z titulu zmlúv o podnájme užívajú vymedzené nebytové priestory v nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalovaného v 6. rade, ktoré správca zapísal do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu uhrádzať do notárskej úschovy mesačne sumu podnájomného (odplaty za užívanie nebytových priestorov), (ii) o uložení povinnosti nájomcom strpieť užívanie nebytových priestorov uvedených v zmluvách o podnájme a (iii) o uložení zákazu dodávateľom služieb súvisiacich s užívaním priestorov podnájmu obmedziť alebo prerušiť ktorémukolvek z podnájomníkov dodávky služieb spojených s podnájmom/užívaním nebytových priestorov vrátane dodávok potrebných energií, pokiaľ

ten-ktorý podnájomník bude riadne a včas uhrádzať platby sa ich dodávanie, ktoré nesmú byť jednostranne bezdôvodne zvýšené.

4. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia správca odôvodnil tým, že považuje zmluvu o predaji podniku uzavretú medzi úpadcom konajúcim pôvodnou správkyňou, žalovanou v 5. rade a sťažovateľkou v 1. rade z 19. apríla 2006 za neplatnú, pretože účastníci tejto zmluvy v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka obchádzali zákon, keď pôvodná správkyňa a jej splnomocnená zástupkyňa museli vedieť, že došlo k opakovanému a závažnému porušeniu zákona, a napriek tomu podpísali zmluvu o predaji podniku. Na základe tejto zmluvy jednotliví kupujúci (sťažovatelia a žalovaní v 2., 3. a 6. rade) sa správali ako vlastníci, nakladali s majetkom úpadcu, avšak kúpnu cenu dodnes nezaplatili. Posledným vlastníkom sporných nehnuteľností je žalovaný v 6. rade, ktorý s nimi nakladal tak, že ich dal do nájmu viacerým subjektom a tieto subjekty potom ďalej dali nehnuteľnosti do podnájomného vzťahu. Potrebu nariadenia neodkladného opatrenia odôvodnil správca tým, že nehnuteľnosti zapísané na [REDAKOVANÉ], k. ú. [REDAKOVANÉ], obec [REDAKOVANÉ], sú spísané do konkurznej podstaty úpadcu a toto oprávňuje správcu poberať úhrady za užívanie nehnuteľností. Zároveň uviedol, že žalovaní odmietajú poskytnúť správcovi súčinnosť pri zabezpečení úhrad za užívanie nehnuteľností spísaných do konkurznej podstaty úpadcu a okolnosti sprevádzajúce prevod podniku na sťažovateľku v 1. rade bez zloženej zálohy za reálne zaplatenú ani nie desatinu dohodnutej kúpnej ceny a následné účelové prevody a nájmy nehnuteľností spriazneným subjektom nasvedčujú tomu, že bez súdnej úpravy pomerov hrozí neplnenie odplaty vyplývajúcej z podnájomného do konkurznej podstaty. Uvedené okolnosti a správanie spoločností okolo sťažovateľa v 2. rade majú svedčiť tiež o tom, že spoločnosti, v ktorých vystupuje, nemajú žiaden záujem dobrovoľne upraviť pomery do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej ani poskytnúť akúkoľvek zábezpeku na vydanie úžitkov z nehnuteľností v prospech konkurznej podstaty v prípade ich neúspechu v spore o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Podľa úpravy pomerov navrhovanej správcom má byť dosiahnuté nerušené užívanie nehnuteľností podnájomníkmi a zabezpečený riadny priebeh konkurzného konania.

5. Súd prvej inštancie svoje uznesenie vydané v prospech návrhu správcu na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodnil tým, že správca v návrhu presne označil priestory prenechávané do užívania tretím osobám, pričom je jednoznačné, že ide o priestory zapísané na [REDACTED], k. ú. [REDACTED]. Okresný súd sa na základe listinných dôkazov predložených správcom stotožnil s názorom, že ním navrhovanou úpravou pomerov sa nevytvorí nenávratný stav, plnenie povinností vyplývajúcich z navrhovanej úpravy pomerov je spravodlivé požadovať a žalovaným sa neprimerane nezasiahne do ich právneho postavenia, keďže vydanie platieb od osôb užívajúcich nehnuteľnosti bude dostatočným spôsobom zabezpečené v prospech osoby určenej v prebiehajúcom súdnom konaní za vlastníka nehnuteľností. Správca tiež preukázal, že v súčasnosti zapísaný vlastníak nehnuteľnosti na [REDACTED], k. ú. [REDACTED] (žalovaný v 6. rade), nehnuteľnosti prenajíma, ale výnosy z prenájmu do podstaty úpadcu neodvádza. Vlastníctvo nehnuteľností je však sporné, a preto výnosy z neho nepatria jednoznačne jednej zo sporových strán. Je preto dôvodná a reálna obava správcu, že v prípade úspechu v spore výťažok mu už nebude môcť byť vydaný a vymoženie výťažku bude nereálne. Objektívne je preto dôvodné ukladanie výťažku na nestrannom zabezpečenom mieste, a to do notárskej úschovy.

6. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podali sťažovatelia odvolanie, v ktorom uviedli, že nariadené neodkladné opatrenie považujú za nesprávne a nezákonné. Podľa ich názoru správca žiadnym spôsobom neosvedčil dôvodnosť a trvanie nároku ani potrebu neodkladnej úpravy pomerov. Sťažovatelia ďalej namietali, že v konaní vo veci samej podal správca už skôr návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, a to 10. novembra 2017, ktorý okresný súd zamietol uznesením, v ktorom neprípustným spôsobom zvýhodnil správca, keď v rámci odôvodnenia uznesenia uviedol, akým spôsobom má správca postupovať, aby bol jeho návrh úspešný. Uznesenie súdu prvej inštancie bolo podľa názoru sťažovateľov pre nedostatočné odôvodnenie arbitrárne a nepreskúmateľné, pretože sa žiadnym spôsobom nevysporiadal so skutočnosťami, ktoré uviedla sťažovateľka v 1. rade v podanom vyjadrení k návrhu správcu na nariadenie neodkladného opatrenia. Sťažovatelia sú toho názoru, že skutočnosť, že prenajaté nehnuteľnosti boli zahrnuté do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, nezakladá bez ďalšieho oprávnenie správcu

zasahovať do nájomného pomeru a ani do odvođených podnájomných vzťahov, t. j. ani právo správcu inkasovať nájomné či podnájomné, a to z dôvodu, že je podľa ustálenej judikatúry najvyšších súdnych autorít potrebné rozlišovať, že ide o majetok vo vlastníctve tretej osoby (žalovaného v 6. rade), a nie úpadcu. V tejto súvislosti poukázali na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3 Cob 174/2013 z 28. mája 2014 a rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 140/2015 z 10. marca 2015, z ktorých vyplýva, že správca nie je oprávnený akokoľvek zasahovať do právnych vzťahov, ktoré boli, pokiaľ ide o nehnuteľnosti, v minulosti uzavreté. Sťažovatelia v postavení odvolateľov sú toho názoru, že správca neosvedčil dôvodnosť nároku, keď z už uvedených súdnych rozhodnutí vyplýva, že správca nie je oprávnený zasahovať do nájomných a podnájomných pomerov, a to ani vo forme uloženia povinnosti žalovaným a tretím osobám spôsobom, ako to uložil okresný súd v uznesení.

7. Krajský súd uznesenie súdu prvej inštancie o nariadenom neodkladnom opatrení v celom rozsahu potvrdil s odôvodnením, že správca všetky zákonné predpoklady na nariadenie neodkladného opatrenia osvedčil.

8. Sťažovatelia zo všetkých námietok vznesených v časti konania o neodkladnom opatrení považujú za najzávažnejšie tie, ktoré sa týkajú (i) nedostatku naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe a s tým súvisiacej podmienky nevyhnutnej pre nariadenie neodkladného opatrenia, t. j. existencie (trvania) hlavného právneho nároku a (ii) druhého nedostatku, ktorým je prekážka *res iudicata*.

8.1 Vo vzťahu k prvej námietke sťažovatelia uvádzajú, že k zjavne nedôvodnému a neexistujúcemu nároku uplatňovanému v konaní o veci samej sa nemožno s úspechom domáhať nariadenia neodkladného opatrenia a týmto spôsobom poskytnúť navrhovateľovi dočasnú právnu ochranu. Skutočnosť, že dotknuté nehnuteľnosti boli zahrnuté do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, nezakladá bez ďalšieho oprávnenie správcu zasahovať do nájomného pomeru a ani do odvođených podnájomných vzťahov, t. j. ani právo správcu inkasovať nájomné či podnájomné, a to z dôvodu, že podľa ustálenej judikatúry najvyšších súdnych autorít je potrebné rozlišovať, že ide o majetok vo vlastníctve tretej osoby (žalovaného v 6. rade), a nie úpadcu. Tieto odlišné situácie majú za dôsledok rozdielny

rozsah oprávnení správcu vo vzťahu k tomuto majetku. V tejto súvislosti sťažovatelia poukazujú na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 13 Cob 174/2013 z 28. mája 2014 a rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 140/2015 z 10. marca 2015, v ktorých je tento názor o potrebe rozlišovať situáciu, keď je do súpisu správcom spísaný majetok úpadcu, a situáciu, keď je do súpisu správcom spísaný majetok tretej osoby odlišnej od úpadcu, vyjadrený.

8.2 V ďalšom sťažovatelia spochybňujú postup, akým si správca v základnom konaní uplatňuje svoj hmotnoprávny nárok. Podľa názoru sťažovateľov zákonný postup správcu sa mal riadiť podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, podľa ktorého mal správca oznámiť Krajskému súdu v Bratislave ako konkurznému súdu, že žalovaný v 6. rade namieta, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania, sa nemali do súpisu správcom zaradiť a následne mal konkurzný súd vyzvať žalovaného v 6. rade na podanie vylučovacej žaloby, ktorú žalovaný v 6. rade podal a táto je predmetom konania vedeného pred Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 9 Cbi 2/2008. V konaní o vylúčení nehnuteľnosti zo súpisu konkurznej podstaty je výlučne Krajský súd v Bratislave oprávnený posúdiť a riešiť všetky správcom tvrdené skutočnosti o neplatnosti zmluvy o predaji podniku a oprávnenosti zaradenia nehnuteľností správcom do súpisu konkurznej podstaty. Sťažovatelia svoje tvrdenia opierajú o právne názory vyjadrené v Zbierke rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky 52/1998 a 65/2011 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 21/2017 z 25. apríla 2018. Na základe uvedeného nemá správca naliehavý právny záujem na vedení konania, ktoré bolo iniciované podaním žaloby na okresnom súde pod sp. zn. 27 Cb 158/2007 a od ktorého je závislé konanie o neodkladnom opatrení.

8.3 Vo vzťahu k druhej námietke sťažovatelia uvádzajú, že v konaní vo veci samej podal správca návrh na nariadenie neodkladného opatrenia už 10. novembra 2017, ktorý súd prvej inštancie zamietol uznesením č. k. 27 Cb 158/2007-2546 z 23. novembra 2017. V rámci odôvodnenia uznesenia sa však okresný súd vyjadril celkom nad rámec prerokovávanej veci, a to spôsobom, ktorým bezdôvodne zvýhodnil správcu, keď uviedol: *„V petite návrhu žalobca uviedol, že sa jedná o užívanie časti nehnuteľností, pričom nie je zrejmé, ako sú tieto časti nehnuteľností vymedzené, ako sú užívané konkrétnymi*

podnájomcami. Žalobca mal zrejme na mysli časti nehnuteľností označených ako predmet užívania v jednotlivých podnájomných zmluvách, pričom však tieto skutočnosti do výroku neuviedol.“ Vychádzajúc z uvedeného, sťažovatelia namietajú, že okresný súd celkom nad rámec návrhu správcu a nad rámec oprávnení súdu poučil správcu, akým spôsobom má formulovať petit návrhu na neodkladné opatrenie a z akých dokumentov si má tento podklad zaobstaráť. Takýto postup súdu prvej inštancie je podľa sťažovateľov neprípustným excesom v rámci rozhodovacej činnosti súdu, ktorým bola porušená zásada rovnosti zbraní. Podľa sťažovateľov v prerokováanej veci nedošlo k žiadnej zmene skutkových okolností, ktoré by založili nové procesné právo pre správcu podať nový návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, a preto zakladá uznesenie č. k. 27 Cb 158/2007-2546 z 23. novembra 2017 prekážku res iudicata.

9. Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie svojím nálezom vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých

zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorý s účinnosťou od 1. marca 2019 upravuje konanie pred ústavným súdom. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti, ktorá bola doručená ústavnému súdu 30. januára 2019, postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde.

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

16. Ústavný súd považuje za potrebné tiež ozrejmiť, že právna vec sťažovateľky bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Milanovi Lalíkovi, ktorého funkčné obdobie sudcu ústavného súdu skončilo 16. februára 2019. Z tohto dôvodu bola táto vec

s účinnosťou od 26. apríla 2019 v súlade s čl. X ods. 2 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Ľubošovi Szigetimu, ktorý v súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce pracuje v druhom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia, ktorý predbežne prerokoval túto ústavnú sťažnosť.

III.

17. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu, ktorý potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia.

18. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

19. Z hľadiska sťažovateľmi uplatnenej argumentácie ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Aj v konaní o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia musí mať

predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené (IV. ÚS 136/2014).

20. Predpokladom pre záver o porušení základných práv a slobôd je však také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né následnou činnosťou všeobecného súdu napr. v konaní o veci samej (porov. I. ÚS 46/00, III. ÚS 406/2013).

21. Ústavný súd poukazuje na rozdielnosť bývalej právnej úpravy predbežných opatrení a súčasnej právnej úpravy neodkladných opatrení. Inak povedané, prijatím Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) sa zmenila koncepcia právnej úpravy predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej bolo cieľom predbežných opatrení dočasne upraviť pomery účastníkov konania a následne rozhodnúť vo veci samej, resp. cieľom bolo eliminovať ohrozenie budúcej exekúcie. Nová právna úprava upúšťa od doterajšej koncepcie predbežnosti poskytovanej ochrany, pretože po nariadení navrhovaných opatrení nemusí nevyhnutne nasledovať konanie vo veci samej. Podľa § 336 ods. 1 CSP môže súd pri nariadení neodkladného opatrenia pred začatím konania vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami, súd túto povinnosť neuloží. Nová právna úprava pripúšťa nariadenie neodkladného opatrenia, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej (§ 330 ods. 2 CSP), na rozdiel od úpravy podľa Občianskeho súdneho poriadku, pri ktorej dočasnosť predbežných opatrení vylučovala možnosť takého výroku, ktorý by bol obsahovo totožný s výrokom vo veci samej.

22. Súd môže tiež určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas (§ 330 ods. 1 CSP). Neodkladné opatrenie zanikne, ak uplynul čas, na ktorý bolo nariadené (§ 333 CSP).

23. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) sa tak nepovažuje za oprávneného zasahovať do rozhodnutí o neodkladných opatreniach v prípadoch, kde neodkladné opatrenia do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú

konečným spôsobom (porov. m. m. IV. ÚS 82/09), resp. kde s ohľadom na charakter konkrétneho rozhodnutia o neodkladnom opatrení nemôže toto zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, keďže nemusí zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu (porov. m. m. III. ÚS 309/2012).

24. Ústavný súd teda posudzuje problematiku neodkladných opatrení zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu rozhodnutí tohto druhu pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí súdu o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by takým rozhodnutím došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (porov. III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07).

25. Podstatou ústavnej sťažnosti je (i) námietka sťažovateľov týkajúca sa neexistencie hmotnoprávneho nároku uplatneného v základnom konaní, v ktorom sa podľa sťažovateľov nemožno s úspechom domáhať nariadenia neodkladného opatrenia, a (ii) námietka sťažovateľov, podľa ktorej uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 27 Cb 158/2007-2546 z 23. novembra 2017 predstavuje prekážku res iudicata.

26. Ústavný súd sa oboznámil s uzneseniami krajského súdu, ale aj okresného súdu perspektívou judikatúry týkajúcej sa predbežných opatrení a konštatuje, že ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená. Ústavný súd hodnotí, že krajský súd pri rozhodovaní o potvrdení uznesenia súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia vychádzal z v tom čase jemu známych okolností a skutočností, pričom jeho závery o existencii všetkých zákonných predpokladov na nariadenie neodkladného opatrenia sú riadne odôvodnené. Krajský súd predovšetkým poukázal na skutočnosť, že užívanie nájomných priestorov nemôže byť bezodplatné a taká situácia by hrozila správcovi, ak by bol úspešný vo veci samej v konaní o určenie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, pretože úžitky z prenajímaných priestorov by sa vysoko pravdepodobne stali nedosiahnuteľnými. V tejto súvislosti krajský súd uviedol: *„Za situácie, v ktorej je vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam sporné preto nariadeným neodkladným opatrením v znení uvedenom vo výrokovej časti uznesenia súdu prvej inštancie nedôjde k vytvoreniu takej situácie, ktorú by mohli žalovaní, resp. aj 3 osoby odôvodnene považovať za neprimeranú. Úžitky*

z prenájmov priestorov v predmetných nehnuteľnostiach skladané do úschovy budú uložené a zabezpečené pre toho, koho vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam sa na základe výsledku sporu vo veci samej stane nesporným. Žalobca, alebo v prípade jeho neúspechu v spore žalovaný v 6. rade bude tak mať nárok na vydanie úžitkov z úschovy. Spôsob, ktorým sa dočasne upravia vzťahy sporových strán a tretích osôb neodkladným opatrením nepovažuje odvolací súd za neadekvátny a neprimerane zasahujúci do práv žalovanej strany, práve naopak, odvolací súd ho považuje za spravodlivý a odôvodnený. Žalovanými v odvolaniach kriticky vnímaný názor súdu prvej inštancie, ktorý v napadnutom uznesení uviedol, že plnenie povinností vyplývajúcich z navrhovanej úpravy pomerov je spravodlivé požadovať je v súlade s názorom odvolacieho súdu. O neprimerané zasahovanie do nájomných vzťahov nariadeným neodkladným opatrením sa v prípade sporného vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam nejedná, nakoľko jednak sa ním poskytuje ochrana nájomných vzťahov (a to aj vo vzťahu k 3. osobám) ale zároveň sa ním primeraným spôsobom zabezpečia úžitky spojené s vlastníckym právom pre toho, komu bude v závislosti od výsledku sporu toto právo patriť. Žalobcovi, ktorý sa navrhovanou úpravou snažil predchádzať bezprostredne hroziacej ujme, sa zákonom predvídaným spôsobom formou neodkladného opatrenia zabezpečí dočasná ochrana, bez ktorej by sa počas konania v závislosti od jeho dĺžky priamoúmerne zvyšovala jeho neistota ohľadom nárokov vyplývajúcich z vlastníckeho postavenia v prípade ak by bol v konaní úspešný.“

27. Krajský súd preskúmal aj ďalšie odvolacie námietky sťažovateľov, tieto však vyhodnotil tak, že nie sú spôsobilé privodiť zmenu záveru prijatého krajským súdom.

28. Na základe citovaného ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s relevantnými námietkami sťažovateľov, s ktorými sa nestotožnil, a preto potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov.

29. V kontexte sťažnostnej argumentácie sťažovateľov ústavný súd uvádza, že ak sťažovatelia spochybňujú dôvodnosť uplatneného nároku v konaní vo veci samej, v rámci ktorého bolo nariadené neodkladné opatrenie, tieto námietky je potrebné vzniesť predovšetkým v tomto konaní. Pokiaľ ide o druhú námietku sťažovateľov predostretú v ústavnej sťažnosti týkajúcu sa prekážky *res iudicata*, aj túto ústavný súd vyhodnotil ako zjavne neopodstatnenú. Teória procesného práva vymedzuje prekážku právoplatne rozhodnutej veci dvoma kritériami, a to totožnosťou osôb (sporových strán) a totožnosťou predmetu konania. O totožnosť osôb ide vtedy, ak sa v konaní zúčastňujú tie isté osoby ako v konaní ukončenom právoplatným rozhodnutím súdu. Procesné postavenie týchto osôb (žalobca a žalovaný) je v tejto súvislosti bez významu. V otázke predmetu konania sa procesná teória celkovo zhoduje. Zástancovia predmetu konania v užšom zmysle slova tvrdia, že je to žalobný nárok (žalobný petit), ktorý sa má stať súčasťou výroku rozhodnutia, ak súd žalobe vyhovie. Takto sa spravidla chápe v praxi. Zástancovia predmetu konania v širšom zmysle slova chápu predmet konania ako žalobný nárok spolu so skutkovým odôvodnením, z ktorého by mal žalobný návrh vyplývať. K takémuto názoru sa prikláňa prevažná väčšina predstaviteľov právnej teórie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 837). Ústavný súd si vyžiadal uznesenie okresného súdu č. k. 27 Cb 158/2007-2546 z 23. novembra 2017, ktorým bol zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Po preskúmaní doručeného uznesenia ústavný súd konštatuje, že uznesenie okresného súdu č. k. 27 Cb 158/2007-2546 z 23. novembra 2017 nezakladá prekážku *res iudicata*, pretože nie je splnená podmienka totožnosti predmetu konania. Uznesením okresného súdu č. k. 27 Cb 158/2007-2546 z 23. novembra 2017 bol zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia z dôvodu neurčitosti petitu návrhu, pretože správca v návrhu riadne nešpecifikoval a neoznačil nadväznosť ním uvádzaných užívaných priestorov so stavbami, resp. parcelami, ktoré sú zapísané na príslušnom liste vlastníctva. V novom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia správca túto chybu napravil, keď presne a jednoznačne špecifikoval rozsah užívania jednotlivých častí nehnuteľností konkrétnym podnájomníkom podľa uzavretých podnájomných zmlúv.

30. Na tomto základe ústavný súd zastáva názor, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého uznesenia krajského súdu zasahoval, pretože pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľmi označených práv napadnutým uznesením krajského súdu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. Z tohto dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

31. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2019